

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA
O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI**

TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI

N.M. NURILLAeva

STABIL STENOKARDIYA

O'quv qo'llanma

ISBN 978-9943-8204-2-5

Toshkent - 2022

Muallifdan

**1-son ichki kasalliklar kafedrasini mudiri,
tibbiyot fanlari doktori
Nurillayeva Nargiza Muxtarxanovna**

N.M. Nurillayeva 1996-yildan boshlab Toshkent davlat tibbiyot instituti va 2005 yildan boshlab Toshkent tibbiyot akademiyasida faoliyat ko'rsatib kelmoqda. 2015 yilda doktorlik dissertatsiyasini himoya qilgan.

Rossiya, AQSh, Ispaniya, Qozog'iston, Qirg'iziston, Gruziya, Ozarbayjonda amaliyot o'tagan. Xorijiy davlatlardagi qator konferensiyalarda ma'ruzalar bilan ishtirok etgan.

O'zbekistonda ilk bor oilaviy tibbiyot tajribasini taqdim etdi va O'zbekiston Respublikasining 25 yilligiga bag'ishlab "O'zbekistonda oilaviy tibbiyot asoslari" nomli o'quv qo'llanmani hammualliflar bilan birgalikda chop ettirdi. N.M. Nurillayeva Respublikamizda birinchi bo'lib o'zbek millatiga mansub shaxslarda YuIK (stabil zo'riqish stenokardiyasi)ga genetik moyillik darajasini aniqlandi.

N.M. Nurillayeva o'z ilmiy ishlanmalarini amaliyotga joriy etish maqsadida birlamchi tizim shifokorlari uchun ambulator sharoitda YuIK og'irlik darajasini baholashga yordam beruvchi kompyuter ishlanmasini yaratdi. Ushbu innovatsion ishlanma 2012-yilda o'tkazilgan innovatsion g'oyalar, loyihalar va ishlanmalar V Respublika yarmarkasida taqdim etilgan.

N.M. Nurillayeva 200 dan ortiq ilmiy maqola, 2 ta monografiya muallifi, 5 ta dissertatsiya ishining ilmiy rahbari hisoblanadi.

616.12-009.72(075.8)

N 87

Nurillaeva N.M.

Stabil stenokardiya [Matn] : o'quv qo'llanma / N.M. Nurillaeva .- Toshkent:
FAN VA TA'LIM NASHRYOTI, 2022 -132 b.

UO'K 616.12-009.72(075.8)

KBK 54.101ya73

Tuzuvchi:

NURILLAeva N.M. – Toshkent Tibbiyot Akademiyasi 1 son Ichki kasalliklar kafedrasini mudiri, tibbiyot fanlari doktori, dotsent

Taqrizchilar:

SHEK A.B. – O'zbekiston Respublikasi IAT Kardiologiya Markazining Yurak ishemik kasalliklari va ateroskleroz bo'limining rahbari, tibbiyot fanlari doktori, professor

GADAEV A.G. – Toshkent Tibbiyot Akademiyasi 3 son Ichki kasalliklar kafedrasini professori, tibbiyot fanlari doktori

Ushbu o'quv qo'llanmasi tibbiyot institutlari talabalari uchun tayyorlangan bo'lib yurak ishemik kasalligi tashxislash, davolash, stabil zo'riqish stenokardiyasi nomedikamentoz va medikamentoz profilaktikasi bo'yicha bilim va ko'nikmalarini oshirish uchun mo'ljallangan. Har bir bo'limda yurak ishemik kasalligi XO, hamda ularga qarshi kurashish tadbirlari batafsil bayon qilingan. Ushbu o'quv qo'llanma sog'lom odamlarda hamda XO mavjud insonlarda oilaviy poliklinikalar, qishloq vrachlik punktlarida hamda ko'p tarmoqli markaziy poliklinikalarda profilaktika va davo tadbirlarini kuchaytirish zaruriyatidan kelib chiqqan holda bitilgan. Yurak soxasidagi og'riq muammolari bo'yicha bilim beruvchi «5510100 - Davolash ishi», «5111000 - Tibbiy pedagogika», «5510300- Tibbiy profilaktika ishi», «5510400 - Stomatologiya» ta'lim yo'nalishlari uchun ushbu o'quv qo'llanma tavsiya etiladi.

Подготовленное учебное пособие предназначается для студентов медицинских вузов, магистров с целью повышения их знаний ишемической болезни сердца (ИБС), умений и навыков в вопросах диагностики, лечения, немедикаментозной и медикаментозной профилактики стабильной стенокардии напряжения. В каждом из разделов подробно описаны факторы риска ИБС, меры по борьбе с ними. Назрела необходимость улучшить показатели здоровья и качества жизни, как пациентов с данной патологией для предотвращения развития осложнений, так и здоровых людей в условиях семейной поликлиники и сельского врачебного пункта. Учебное пособие рекомендуется для направлений «5510100 – Лечебное дело», «5111000 - Медицинская педагогика», «5510300 – Медико-профилактическое дело», «5510400 - Стоматология», предоставляющих знания по проблеме боли в области сердца.

The prepared textbook is intended for students of medical universities, masters in order to increase their knowledge of coronary heart disease (IHD), skills in diagnostics, treatment, non drug and drug prevention of stable angina pectoris. Each of the sections describes in detail the risk factors for coronary artery disease, measures to combat them. There is a need to improve the indicators of health and quality of life, both for patients with this pathology to prevent the development of complications, and for healthy people in a family clinic and a rural medical center. The manual is recommended for the directions "5510100 - General Medicine", "5111000 - Medical Pedagogy", "5510300 - Medical and Preventive Care", "5510400 - Dentistry", providing knowledge on the problem of pain in the heart.

Ilmiy kotib, t.f.d. professor _____ G.A. Ismoilova

GLOSSARIY

AG – arterial gipertenziya
AQB – arterial qon bosim
ABKM – arterial kon bosimning sutkalik monitorlash
AK – kalsiy antagonistlar
ACC/AHA – Amerika kardiologiya kolledji va Amerika kardiologiya assotsiatsiyasi
ASCVD- Aterosklerotik yurak-qon tomir kasalliklari
BAB – beta – adrenoblokatorlar
BH – bel hajmi
DASH - gipertoniyani to‘xtatishda dietik yondashuv
DLP - dislipidemiya
EKJ – Evropa Kardiologlar jamiyati
JZ – jismoniy zo‘riqish
KAG - koronaroangiografiya
QD – qandli diabet
MI – miokard infarkti
PZLP – past zichlikdagi lipoproteidlar
SZS – stabil zo‘riqish stenokardiyasi
SH – son hajmi
TG - triglitseridlar
TV/TVI – tana vazni/tana vazni indeksi
UX – umumiy xolesterin
UASH – umumiy amaliyot shifokori
XO – Xavf omillari
FS – funksional sinf
XS - xolesterin
EKG - elektrokardiografiya
ExoKG - exokardiografiya
YuZLP – yuqori zichlikdagi lipoproteidlar
YuQTK – yurak – qon tomir kasalliklari
YuIK – yurak ishemik kasalligi
YuUS – yurak urish soni

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi
tomonidan nashr etishga ruxsat berildi.
Ro'yxatga olish raqami: 356/7-532.
Bosishga ruxsat berildi: 25.04.2022 yil.

XK "Time to print" bosmaxonasida chop etildi.
Buyurtma raqami: 118. Adadi: 100 dona.
Toshkent sh., Shiroq ko'chasi, 2a-uy.

O'QUV ADABIYOTINING NASHR RUXSATNOMASI

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2021 yil "18" avgust dagi "356" -sonli buyrug'iga asosan

N.M.Nurillayeva

(muallifning familiyasi, ismi-sharifi)

5510100, 5111000, 5510400, 5510300

(ta'lim yo'nalishi (mutaxassisligi))

ning talabalari (o'quvchilari) uchun tavsiya etilgan

Stabil stenokardiya

(o'quv adabiyotining nomi va turi: darslik, o'quv qo'llanma)

nomli o'quv qo'llanmasi

ga O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan litsenziya berilgan nashriyotlarda nashr etishga ruxsat berildi.

Vazir

A. Toshkulov

(imzo)

Ro'yxatga olish raqami

356/7-532

